

Ignace Demaerel

De VRT en haar morele kompas

Waken over evenredige vertegenwoordiging van alle levensbeschouwelijke visies

VRJE TRIBUNE - 14/04/2022 [Ignace Demaerel](#)

foto: ©screenshot

Al enkele decennia kijk ik bijna dagelijks naar het VRT-Journaal, vaak met erg gemengde gevoelens. Als kritische kijker voel ik al even lang irritaties opborrelen over de verslaggeving rond ethische thema's en het gebrek aan neutraliteit en pluralisme daarbij. Het zijn fundamentele zaken, de basiswaarden van onze cultuur, onze existentiële paradigma's en morele ijkpunten. En hoe de VRT ze aanbrengt, is diep onrechtvaardig: haar redactiekeuzes en -principes op dit vlak zijn ondoorzichtig, ondemocratisch en oneerlijk.

Selectieve informatievoorziening is beïnvloeding

De VRT treedt vaak — bewust of onbewust — op als een soort morele autoriteit: ze stuurt het geweten en de ethische overtuigingen van de Vlaamse kijkers, 'voedt ons op' in hoe wij moeten denken of voelen. Maar vanwaar haalt ze het mandaat om 'de juiste richting' te bepalen? In ieder geval niet van het mediadecreet van de Vlaamse regering. Zelf aangesteld, dus? En, nog belangrijker: vanwaar haalt ze haar morele criteria over 'juist' en 'fout'? Wie in de redactie of het bestuur bepaalt eigenlijk de morele koers? Want als de VRT geroepen is om hierin neutraal te zijn, faalt ze schromelijk.

In de grote ethische discussies zien we echter dat systematisch één partij, zelfs een minderheidsstandpunt, de microfoon krijgt en alle zendtijd inpikt.

Communiceren is nooit neutraal. Als de VRT ons ‘informeert’, is dit altijd selectief en dus ook beïnvloedend. Er zit een behoorlijk stuk ‘volksopvoeding’ in de berichtgeving — denk maar aan de hele coronacrisis en klimaatcrisis: soms wordt het zelfs betuttelend en paternalistisch. Wanneer een overheidsoproep — betaald met uw en mijn belastinggeld — objectief, neutraal en pluralistisch hoort te zijn, betekent dit evident dat alle pro- en contra-stemmen aan bod moeten komen, en dat in een redelijke verhouding. In de grote ethische discussies zien we echter dat systematisch één partij, zelfs een minderheidsstandpunt, de microfoon krijgt en alle zendtijd inpikt.

Decennialang was Etienne Vermeersch, de meest notoire atheïst van Vlaanderen, de enige moraalfilosoof die de VRT kende en opbelde: hij domineerde — of monopoliseerde? — het morele debat. Inzake euthanasie wordt Wim Distelmans, de grootste promotor, als enige expert geïnterviewd, en tegenstemmen als ‘onbestaande’ beschouwd. In de gender- en transgenderdiscussie — sorry, er is zelfs nooit een discussie — heb ik op de VRT nog nooit één kritische stem gehoord die mag vragen of dit niet allemaal wat te ver gaat, of wat de gevolgen hiervan zijn. Elk tegengeluid wordt direct geklasseerd als ‘homo- of transfoob’, overladen met *shaming and blaming*.

Onevenredig veel aandacht voor humanisme

Wie is hier intolerant? Waar is nog het elementaire recht op vrije meningsuiting? Of over prostitutie moet steeds ‘neutraal’ gesproken worden alsof ‘sekswerker’ een deftig, eerbaar beroep is als een ander. De vooringenomenheid van de redactie blijkt vooral uit wat zij níét toont: de stemmen van ‘de andere kant’ die doodgezwegen worden — mag ik zeggen: gecensureerd? Of is het alleen Poetin die dat doet?

Tot ongeveer 1960 was de Kerk de onbetwiste morele autoriteit in ons land: ook al liepen de ‘brave’ Vlaamse katholieken er vaak de kantjes af, haar morele regels werden wel erkend als ‘streng maar rechtvaardig’. Dit monopolie is door de seksuele revolutie, de secularisatie en het postmodernisme grondig afgebrokkeld: we leven vandaag de facto in een moreel gezagsvacuüm of anarchie. De onuitgesproken visie is: ‘Ieder bepaalt zijn eigen morele waarden’.

kan een maatschappij sowieso standhouden als ‘ieder zijn eigen regels bepaalt’?

Maar... euh, is dat niet de visie van het vrijzinnig humanisme? Sinds wanneer en hoe heeft deze dan het 'platform' overgenomen? Is dit niet des te vreemder als je leest dat slechts 1,1% in ons land lid is van een vrijzinnige organisatie? En kan een maatschappij sowieso standhouden als 'ieder zijn eigen regels bepaalt'? Staan we dan ervan verbaasd dat op alle niveaus alles uit elkaar valt?

Absolute tolerantie hét morele dogma

De christelijke waarden worden vooral duidelijk waar het gaat om het léven en het gezin: vóór élk leven (ook het ongebornene), vóór een stabiel huwelijk, verantwoordelijk ouderschap, bescherming van het gezin, duidelijke grenzen rond seksualiteit... — ach, hoe pijnlijk actueel! In het VRT-discours worden deze traditionele waarden als 'hopeloos verouderd' belachelijk gemaakt en alle nieuwe alternatieven als 'vrolijk en vrij' voorgesteld.

Woorden als 'trouw' en 'verantwoordelijkheid' — nochtans door iedereen erkende waarden — worden tot elke prijs vermeden. 'Duurzaamheid' geldt enkel voor plastic verpakkingen, niet voor onze levensrelaties. Het zelfs maar vernoemen van morele waarden wordt verdacht gemaakt als 'intolerant' of 'liefdeloos': is absolute tolerantie hét morele dogma geworden? En stigmatiseren dé nieuwe doodzonde?

Dogma van vrijzinnigheid

We moeten altijd onderscheid maken tussen één bepaald kerkelijk instituut en de veel bredere christelijke waarden erachter. Ik verdedig hier niet het kerkinstituut, want ik ben zelf niet katholiek, wel gelovig. Maar het heeft iets diep onrechtvaardigs wanneer de VRT de christelijke waarden doodzwijgt of actief helpt te ondermijnen. Het christendom wordt afgedaan als een 'uitstervend groepje', maar is, volgens objectieve cijfers, de grootste godsdienst ter wereld: 33% van de wereldbevolking, 2,5 miljard volgers, en nog steeds groeiende. Ook in België noemt ongeveer 60% zich 'christelijk', tegenover maximaal 15% vrijzinnigen.

is dus alleen een atheïst 'neutraal'?

Hoe de VRT de grootste levensbeschouwing systematisch negeert of ridiculiseert is ronduit pijnlijk voor gelovigen, al decennia lang. Maar 'de openbare sfeer moet seculier en religie-vrij zijn'? Opnieuw een dogma van de vrijzinnigheid! 'Scheiding van kerk en staat'? Idem. Alsof dit betekent dat in de politiek de gelovige stem niet mag klinken: is dus alleen een atheïst 'neutraal'?

Waken over evenredige vertegenwoordiging

De VRT volgt onmiskenbaar een *moreel-linkse koers* en pusht de vrijzinnige moraal. Wanneer iemand ‘conservatief’ noemen voldoende reden is om niet naar hem te luisteren, ben je niet meer ernstig bezig. En als sommigen dit artikel als ‘rechts’ zouden willen afschilderen: ik heb nog nooit op een rechtse partij gestemd. Kritiek op links is niet per se rechts: er bestaat ook nog zoiets als het ‘centrum’.

Ik beseft goed genoeg dat je op moreel vlak niet 100% neutraal kan zijn. Maar de VRT moet wel streven om zo eerlijk en respectvol mogelijk alle visies aan bod te laten komen, en dat in een billijke verhouding — wat nu op schrijvende manier mankeert. Ik pleit sterk voor een mechanisme of onafhankelijk controleorgaan om te waken over de evenredige vertegenwoordiging van alle levensbeschouwelijke visies.

(Voor een langere, meer onderbouwde versie van dit artikel, klikt u hier: [Waar haalt de VRT haar morele autoriteit vandaan?](#))

AANGEBODEN DOOR DE VRIENDEN VAN DOORBRAAK

Dit artikel, cartoon of podcast wordt u aangeboden door de Vrienden van Doorbraak. Door een jaarlijkse of maandelijkse bijdragen financieren de [Vrienden van Doorbraak](#) de publicatie van de gratis toegankelijke artikels, podcasts, cartoons of video-uitzendingen op [doorbraak.be](#). Onze vrienden krijgen ook korting in de [Doorbraak winkel](#) en exclusieve uitnodigingen.

[Ik word vriend van Doorbraak](#)

IGNACE DEMAEREL

De auteur is leraar, pastor, columnist en auteur.